

ՌԻՍԿԱԳՐԱԿԱՆ

ՕՏԱՐՆ Է ՄԻՇՏ ՕՏԱՐ...

Մեր նախորդ խմբագրականով կը մատնանչէիք շատ ախար երևոյթ մը մեր տղաքային կեանքին մէջ, որ դժբաղդարբար, աւելի վարակիչ կը դառնայ օրէ օր: Օտարին ունեցածը միշտ բարձր և ձայնը անուշ հնչած է մեզի: Մենք միշտ սիրած ենք և հիւսցած օտար հեղինակներ, օտար գրագէտներ, արձագանքներով մերը: Կարեւորագոյն կամ նախորդներ հերոսական գրուածքներ աւելի հետաքրքրութեամբ կարդացած ենք, քան մեր հայրենիներուն ջանքերով: Քիչները, որոնք ամենի լուսննու կատարը, աւերադատութիւնները գերագոյն ուժերու և անհնարին խոչընդոտներու դէմ մարտնչելով, մեր տղաքային գոյութիւնը կրցած են պահել:

Նոյն թեթևասովի վերաբերմունքը ցոյց տուած են գրական ասպարէզին մէջ: Մեր արժէքները արձագանքելով, թուփալի պէս հոլովեցինք ու թարգմանեցինք տարիներ շարունակ միջազգային գրական փառքեր, յաճախ անբարոյացնող գրականութիւն: Հայ գրագէտին ու բանաստեղծին լրջածններ և հայ յեղափոխական վկայագրերին պատմածները նկատեցինք անհետաքրքիր և անարուեստ գործ: Փառք եւ պատիւ սեպեցինք օտար թերթի մը պատման մեր գրականին մէջ, սակայն փերեզակային սակարկութեան ներքէ դարձուցինք հայերէն թերթը: Օտար գրքերը գնելու համար հաճութեամբ պարպեցինք մեր քսակները, սակայն հայ հեղինակ մը քաջալայելու համար դրամ չի գտանք:

Գաղափարական կեանքի մեր պարտութիւններն ու յուսախաբուութիւնները միթէ այս միևնոյն հոգեբանութեան արդիւնքը չեն: Այնքան բան և օգնութիւն օտարէն սպասելու սարկամտութիւնն ունեցանք, Ազատութիւն և անկախութիւն մուրացինք շարունակ և մուրացնելի տարակեր կտրակ օտարներու ղռները զարկինք: Վարկաբեկեցինք մեր իրական արժէքները, արձագանքեցինք հայկական բարձրակարգ դասեր վրայ գերմարդկային ճիշտ թափող մեր անձնուէր մարտիկները, ծաղրանքով լսեցինք հայկական հերոսախումբերու մարտնչութիւնը, ուրախանք մեր Սեբերներն ու Չավուշները, Պետտերն ու Սիւնիները, Անդրանիկներն ու Գեորգիները: Գաղափարը ափ առինք օտար զինանախարակութեան դաշնակցութեան մէջ, ձեռք կարկառեցինք կատարած աներ և մեզի պատասխանեցանք:

ՄԵՐ ՆԱԽՈՐԴ ԵՒ ՍՐԱՐԱՍ ԶԵՆ ԲԱՐՁՐԱՆԱՐ:

Սե աղ բոլորէն չի խրատուեցանք: Ձի գիտցանք մեր բարեկամք ու թշնամին: Մեր ուժերուն, մեր արժէքներուն և մեր ունեցածին ապահինելու իմաստութիւնը չի գիտցանք: Նոր յուսախաբութեանը և պարտութիւններու ենթարկուեցանք:

Հայրենիք կը կազմուի՝ այսպէս... Ազատութիւն կը ստացուի՝ այսպէս...

Սե դեռ կը շարունակենք այդ մուրը ճամբան, որ մեզ կը տանի անձնութիւնը հորիզոններ և շարագուշակ ապագայ: Արժէք և արժանիք կը փնտռենք օտարներու մօտ, սկսած անոնց անուններէն ու ձեռքերէն: Ինչ որ տեսնենք կ'ուզենք կ'ապրին պէս որդեգրել: Մեր հարստագո զոյնէն աւելի հրապուրելի կը գտնենք ներկուած շքութիւնը մը և փոշոտ երես մը: Կիսաքանդ հիւղակի մը մէջ կը բնակինք, շորքած հաց մը չենք գտնել ուտելու, սակայն առավերով քրէմ և ներկ կը պահենք մեր պայտասակներուն մէջ: Մեր կյանական պարտականութիւնները կատարելու համար եկեղեցի երթալու ժամանակ չենք գտնել, սակայն պարահանդէս յաճախելու առիթը չենք կորսնցնել:

Աւելի գարնուելին կայ: Իր մեր զաւակները չի ծնած, տենդոտ որոնումի կ'սկսինք:

Մեր մեր զաւակները չի ծնած, տենդոտ որոնումի կ'սկսինք: Երկուստեք անուներ կը փնտռենք: Յովհաննէսը «անուշ չի հնչեր» ժամ կը կոչենք: Պետրոսը դերանչիւն չէ, Քիւր աւելի յարմար է: Յովսէփը դարձած է արդիական անուն մը ըլլալէ, ժողով կը կոչենք: Դէտրոզ չենք ըսել, ձօն, աւելի լաւ է: Վարդուհիւն երկար է, Ռօզը աւելի գեղեցիկ: Մարգարիտ շատ հին անուն մըն է, Մարգարիտ արդիական անուններ գտնելու համար, մինչև որ ժողով, ժողով, է. Մ. Մ. ժողովներ կամ Միջուր որոշինք կոչել մեր նորածինը:

Սյա ի՛նչ անկու՛մ և հայրենակիցներ: Սյապէ՛ս կը պահուի ազգը:

Միթէ աւելի անուշ և աւելի ջաղջարանչիւն չեն մեր հարազատ հայկական անունները, նազելանձն Շաքէն, հրապուրելի Սօնան, խորհրդաւոր Տիգրանուհին, Վանուհին, Նուարէն ու Չարուհին: Միթէ աւելի սքանչելի չեն Վարդանն ու Վահանը, Արաքն ու Արմէնը, Հայկն ու Հրայրը:

Հայրենակիցներ, վերջ տանք այս անձնութեանց և դադարենք ծրարելի դառնալ օտարին ու տեղացիին: Գիտէ՞ք ուր կը տանի մեզ այդ թեթևասովի ընթացքը: Այլասերում և մահ: Անցած է այլևս արտաքին երևոյթներու, մակերեսային ծանօթութիւններու շքանք: Կարողք և էականը խորքն է, հիմը: Ոչ մեր անունները փոխելով կրնանք օտարներու սերն ու գուրգուրանքը վայելել և ոչ ալ մեր շքանքն ու երեսները անքն ու գուրգուրանքը վայելել: Մեր Պատիւն ու արժանիքը պէտք է փնտռենք մեր լեզուին, մեր անուններուն, մեր սովորութիւններուն և մեր հայրենի ասանդակութիւններուն մէջ և անվարան համարձակութեամբ ամէն տեղ ըսենք:

ՀԱՅ ԵՒՐ ՄԵՆԻՐ:

ԻՆՉՈՒՆ ԿԵ ԴԱՐՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՍԸ

ԳԱՂՏՆԻ ԼՐՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆՈՅ ԴԱՒԱԳՐԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ԶԳԱՅԱՅՈՒՆՑ ՅԱՅՏՆՈՒԹՅԱՆՆԵՐԸ

Գերմանիայ պատերազմութիւնները գողտից չեն տալու: Այնքան որ գիտէ որ կայսր Վիլհելմի հայրենիքը վերածուած է այսօր գիտարարի մը և բոլոր գործարաններն ու յարասն այնպէս լրջած են նիւթերու համար վազուան պատերազմը: Սե այդ բոլորը կը կատարուի գողտի, տոնց թմբակի և աղ մուկի: Լրտեսական կազմակերպութիւնը այնքան զորացած է Գերմանիայ մէջ որ, այսօր կրնայ գերազանցել նոյն իսկ անգլիականը:

Գրած էիք, որ, ֆրանսական կազմակերպութիւնը յաջողած է ձեռք առնել գերմանական գողտի ծրագրերը: Ներքին ու արտուէրներ, որոնց մէջ կը բացատրուի Գերմանիայ բոլոր ձգտումներն ու պատերազմութիւնները վաղուան պատերազմին համար: Այդ խիստ կարեւոր ու ուշագրաւ թղթածրանները, գերման լրտեսներու միջոցաւ վերաբերման ձեռք անցուած և վերադարձուած են Գերմանիայ:

Այժմ անգլիական թերթեր սկսած են գերմանական այդ գողտի ծրագրի մասնաբաժնիները հրատարակել:

Այդ ծրագրերը վերջին ծայր կարևոր է և ցոյց կուտայ նոր պատերազմի մը միջոցին Ֆրանսայի դէմ ձեռք առնուելիք շարժումները ու միջոցները: Նշանուած շարժումները քաղաքական թղթակցի մը կողմէ հրատարակուած յօդուածի մը համաձայն, Գերմանի մէջ պատերազմ պատրաստողները կը ծրագրեն Ֆրանսան պաշարել և յարձակուիլ կազմակերպել: Զուգորդող վրայով: Ֆրանսայի կողմէ, հիւսիսային սահմաններուն վրայ, մինչև Զուրիցերը զօրաւոր անարձեան կատարուած ըլլալը, Գերմանիան պատրաստած են այլ ուղղութեամբ պատրաստութեանը:

Առաջին նայուածքով կը կարծուի որ, դարձեալ, նման յարձակում մը պարտադիր, ոտքի կ'առնի պիտի ըլլայ: Գերմանի, ինչպէս եղաւ 1914ին: Սակայն այդ թուականին ի վեր, շատ բան փոխուած է: Գերմանիան Պեյնիգիցի սահմանին վրայ իրենց սենցած բազմաթիւ ամրոցութիւններն ու զիջերը կորստուցողին: Պեյնիգի այժմ պատրաստուած է զօրաւոր դիմադրութեան մը համար: Սե նոյն իսկ, Պեյնիգիցի մը զօրաւոր զինուորական անձնակազմը և անձնակազմին ամրութիւններուն մէջ, անանցանելի ըլլալու շնորհիւ ամբողջութեամբ են և զօրացած Ֆրանսական բաժնիներով:

Սե որչէն, գերմանական նոր յարձակումի մը ծրագրերը Գերմանի մէջ մշակուող յարմար չեն տեսնել գերմանական թերթերուն մէջ, անանցանելի ըլլալու շնորհիւ ամբողջութեամբ են և զօրացած Ֆրանսական բաժնիներով: Սե որչէն, գերմանական նոր յարձակումի մը ծրագրերը Գերմանի մէջ մշակուող յարմար չեն տեսնել գերմանական թերթերուն մէջ, անանցանելի ըլլալու շնորհիւ ամբողջութեամբ են և զօրացած Ֆրանսական բաժնիներով:

Գերմանի ներկայ զինուորականութիւնը, այս անգամ կը քննարկուի նախկին զինուորականութիւնը և կը մեղադրուի զայն հասկանալի ըլլալու համար զինուորական այնքան կարևոր ճշմարտութիւն մը: Սե, կ'ըսեն անոնք, Պեյնիգի չի գրաւուի Գերմանիայ կողմէ, անգլիական բանակը այնքան արագ ճակատ պիտի չի դրուի:

Այս անգամ ալ, Գերմանիան տարբեր յարձակումներու մը սկսել է: Կը վախճայ որ, նման յարձակումի մը պարտադիր Ֆրանսայի վրայ, անգլիական համարային կարծիքը պիտի գրգռուի և կատարուած թիւերը օգնական ուժեր պիտի փութան: Գերմանիան շատ կարգէ նաև որ, կ'ըսէ, Անգլիա Ֆրանսայի կողմէ իրական երեք չի պիտի համարձակի իրեն օգնել, որովհետև Հառովի քաղաքականութիւնը կ'առաջ անի Անգլիան:

Այս խորհրդածութեանց կ'անցուի նաև հետևանք մտածողութիւնները:

Գերմանիան այս անգամ կ'ուզեն որ ամէն զնով իտալիան իրենց հետ միտցած պահին և չի բաժնեն: Բայց գիտենք

Միւրիայ Խորհրդարանի Նախագահ Ն. Վ. Սուպին պէյ Պերէր, որ երկ վերադարձաւ Ֆրանսայէ՛ն և անձնախնամ պահուեցաւ դիմադրուեցաւ

ՆՈՐ ԹՈՒՐԲԻԱՆ

Գրուածքի մէջ եմ: Այս զոյգը անկուսակցութեան: Շուկային մէջ, փայտեալ աստի մը գտնուած գերմանի մը վրայ: Սե որչէն, գերմանական նոր յարձակումի մը ծրագրերը Գերմանի մէջ մշակուող յարմար չեն տեսնել գերմանական թերթերուն մէջ, անանցանելի ըլլալու շնորհիւ ամբողջութեամբ են և զօրացած Ֆրանսական բաժնիներով:

Սե որչէն, գերմանական նոր յարձակումի մը ծրագրերը Գերմանի մէջ մշակուող յարմար չեն տեսնել գերմանական թերթերուն մէջ, անանցանելի ըլլալու շնորհիւ ամբողջութեամբ են և զօրացած Ֆրանսական բաժնիներով:

Սե որչէն, գերմանական նոր յարձակումի մը ծրագրերը Գերմանի մէջ մշակուող յարմար չեն տեսնել գերմանական թերթերուն մէջ, անանցանելի ըլլալու շնորհիւ ամբողջութեամբ են և զօրացած Ֆրանսական բաժնիներով:

Սե որչէն, գերմանական նոր յարձակումի մը ծրագրերը Գերմանի մէջ մշակուող յարմար չեն տեսնել գերմանական թերթերուն մէջ, անանցանելի ըլլալու շնորհիւ ամբողջութեամբ են և զօրացած Ֆրանսական բաժնիներով:

Սե որչէն, գերմանական նոր յարձակումի մը ծրագրերը Գերմանի մէջ մշակուող յարմար չեն տեսնել գերմանական թերթերուն մէջ, անանցանելի ըլլալու շնորհիւ ամբողջութեամբ են և զօրացած Ֆրանսական բաժնիներով:

Բարձրագոյն մէջ կ'ըսուի: Գերմանի մէջ կ'ըսուի: Գերմանի մէջ կ'ըսուի:

